یەک دیمەن و دوو نیگا.. بەکر ئەحمەد

دیمەنی یەکەم:

لە ماڵە گەورەکەی حاجی سەعیدی خەراجیانیدا ین لەسەر شەقامی کەریمی عەلەکە. ئێوارەیەکی درەنگی پاییزە و ماهیرەی حەمە تۆفیق بە قابلەمەیەکی پڕ لە ئاوی گەرمەوە دەگاتە بەردەم بەلووعەی حەوشەکە . من خەریکی گۆرەوی شتنم. ماهیرە لەولامەوە، لە ژێرلێوەوە بیسمیللایەک دەکات و قابلەمە ئاوە گەرمەکە دەڕژێتە حەوزەچکەی ژێر بەلەعەکەوە.

حاجی ئامینی خاوەنماڵ دیمەنەکە دەبینێت و لە کەمەنتاریکی گەداردا کە لە دەم دەدات دەڵێ: کوێرایت دابێ! خۆ تۆ دایکی کەشە منداڵیت. بۆ دەتەوێ منداڵەکانت شەت و شەپەڵە بن. بۆچی وەک بەشەر بیسمیللا ناکەیت و ئەو بەڵایە لە کۆڵی خۆت و منداڵەکانت ناکەیتەوە. مەگەر نازانیت لەگەڵ ڕشتنی ئاوی گەرمدا دەبێ بیسمیللا بکرێت تا جنۆکەکان لە خۆت نەئاڵۆزێنە؟

ماهیرە بە زمانەکی میهرەبانانەترەوە دێتە وەڵام و دەڵێ: بەوا بکە بیسمیللام کرد، ڕەنگە تۆ گوێت لێنەبووبێ!

ئەی جنۆکەکان چۆن گوییان لێ بێت کاتێک من لە تەنیشتتەوە گوێم لێ نییە؟ کچم من بۆ خۆتمە. سووتاندن و ئازاردانی یەکێک لە جنۆکەکان کارەساتی خراپی لێکەوتەوە و من نامەوێ تۆ وەک دایکی کەشە منداڵ، دووچاری ئەو حەرامزادانە بیت.

گێڕانەوەی حەکایەتی جۆراوجۆری فلانە دایك کە ئاوی ڕشتووە و بیسمیللای نەکردووە و یان وەک دەخەکەی ماهەرە بیسمیللاکە نەتوانراوە ببیسترێ، بە شەتبوونی کوڕ و کچەکانی تەواو بووە ، بەشێک لە قسەکانی حاجی ئامینە کە کاتێکی زیاتری بەردەم بەلوعەکەی ئەو ئێوارەیەی من داگیردەکات.

دیمەنی دووەم:

“هاوین لە کەناڵی یەک”ی ڕادیۆی سوید، بەهێزترین بەرنامەکانی ڕادیۆیە لە سویددا. هەموو ساڵێک کۆمەڵێک ناو و کەسایەتی گەورە و بچووک لە پڕۆگرامەکی سەعاتیدا، بابەتێکی تایبەتی ژیانی خۆیان دەگێڕنەوە کە ملیۆنەها لە خەلکی سوید وادار بەگوێگرتن دەکەن و لە ڕۆژنامە گەورەکانی سویدەوە ڕانان و لێکۆڵینەوە بۆ قسەکەرانی هاوینی سوید دەکرێت.

لە سێی ئابی 2021 یە ئەمساڵدا، سەرەی "تاریق تایلەر ساڵح" بوو. یەکێک لە ڕووخسارە ناسراوەکانی چیشتلێنان لە سوییددا. ئەوەی کە لە زمانی کوردیدا بە شێف بانگدەکرێن لەمەڕەدا.
لە سەرەتای بەرنامەکەیدا کە قسە لەسەر کاریگەریجێهێشتنی رووداو و کەسایەتییەکانی دەوروبەری ئەمەن لەسەر خودی ئینسان خۆی، تاریق سەرگوزشتەیەکی سەیر دەگێڕێتەوە کە واهییە.
لە پایزی 2013 دا ، تاریق لە گەڵ تیمی تەلەفیزیۆنی سوییددا، بۆ تۆمارکردنی بەرنامەیەکی تایبەتی خواردندروستکردن دەچن بۆ شارۆچکەی "یەک موک" . لەوێ لەگەڵ "گرێتا هوڤا" کە یەکێک لە ناودارەترین شیفەکانی خواردنی "سامەکانە" کە کەمایەتییەکی ئەتنی باکوری سکاندیناڤیان، بۆ تۆمان بەرنامەیەکی تایبەتی دروست بکەن.

بەهۆی هەندێ گرفتی هات و چۆووە، تۆمارکردنی بەرنامەکە دەخرێتە رۆژی دوایی و بەڵام کردەی خواردندروستکردن لە جەنگەلەکانی "یوک موک"دا تا ئیوارەیەکی درەنگ درێژە دەکێشێت.
تاریق دەڵێ: گریتا خواردنێکی تایبەتی سامەکانی دروستکرد. کولاندنی پەتاتە لە خوێئاودا و بەکارهێنانی بەشێک لە خویئاوی پەتاتەکە بۆ شلەیەکی تایبەتی و رشتنی بەشی زیادەی خوێئاوی پەتاتەکە لە دارستانەکەدا.
تاریق دەڵێ: کاتێک گرێتا لە پیشمەوە ڕێیدەکرد بۆ ڕشتنی ئاوەگەرمەکەی ناو قابلەمەکەی دەستی، ئەو دانەوییەوە و ورتە ورتەکی لەوە هات. پێموت: هیچ تێنەگەیشتم، چیت وت؟
تاریق دەڵێ: گرێتا وتی: شتێکی وانەبوو، تەنها بەو خەڵکە وردیلانەی ژێرگژوگیای بەردەمی خۆم وت کە ئاگاداربن! ئێستا ئاوێکی لەکوڵ بەڕێوەیەو ئاگایان لە خۆیان بێت!
ئەوەی کە تاریق لە بەرنامەکەدا دەیگێڕێتەوە ئەم گۆشەنیگایەی گرێتایە بۆ پەیوەندی نیوان ئینسان و سروشت: کە ئێمە سەروەری سەر ئەرز نین و ئینسان لە پەیوەندییەکی هارمۆنیئاسادا لەگەڵ سروشتی دەرووبەری خۆیدا دەبێ پەیوەندی بسازێنێ و ڕێز بۆ ئەم پەیوەندییە دابنێ. ئەوەتانێ کار و کردەوەکانی ئینسان کاریگەری لەسەر دەوروبەر جێدەهێڵێت و ئینسان ناچاردەکات بە چاوێکی دیکەوە لەم پەیوەندییە بنوارێ. هەموو جەدەلی ژینگە و گەرمبوونی پلەکانی گەرمای سەر کۆی زەوی لەسەر تێکچوونی ئەم پەیوەندییەی نێوان ئینسان و سروشت لەمەڕەدا ڕاگیراوە و لە دایکبوونی دیدێکی هیومانیستی ئیکۆلۆجیانە لە بەرانبەر سروشتدا، دەهێنێتە ئاراوە.

سەرنجڕاکێش ئەوەیە کە سامەکان و کوردەکان بە دوو خەلکی نزیک لە

سروشتەوە دەناسرێن.

کەچی لای ئەوان ڕشتنی ئاوی گەرم دەبێتە دووبارەسەرنجدانەوە لە پەیوەندی نێوان خودی ئینسان و دەوروبەری و تێڕوانینێکی ئینسانی تر دەخاتە بەردەمی ئینسان کە هەموو کاروکردەوەیەکی ئەو کاریگەری لە دەوروبەر دادەنێت و ئینسان دەبێ ئەم پەیوەندییە بپارێزێت.

لای کوردیش هەمان دیاردە، دەبێتە کاردانەوە لە بەرامبەر چۆنێتی خۆپاراستن لە بەرنبەر دوژمنێکی نەبینراودا. ئیتر جێگاو ڕێگای ئەم ئینسانە لە ناو سروشت و دەوروبەرەکەیدا ، لە بەرانبەر ئەو جنۆکانەیشی کە دەکرێ موسوڵمان بن، هیچ مانایەک پەیدا ناکات.

بەکر ئەحمەد

06-07-2021